

VAGGERYDS BIBLIOTEK

SMART TELEFON OCH SURFPLATTA

Smarta telefoner är en kombination av en mobiltelefon och handdator. Smarttelefoner fungerar som en traditionell mobil. Du kan ringa, skicka sms men också ta foton. Utöver det kan användaren använda något som heter appar.

Appar är små program som finns i telefonen/surfplattan. Du kan även använda telefonen för att gå ut på internet. Exempel på en smart telefon är iPhone, Samsung, Huawei och Oneplus. I en iPhone använder man operativsystemet apple, i övriga telefoner använder man android. Operativsystem kallas programmen som man använder i telefonen. De har samma funktioner, men fungerar på lite olika sätt.

En surfplatta påminner mycket om en smart telefon, men är större . Du kan ringa via en surfplatta genom videosamtal. Det finns även läsplattor, det är plattor som framförallt används för att läsa e-böcker på.

I handledningen ger vi tips på olika appar som kan vara bra att känna till. Appar laddar du hem i Appstore om du har en iPhone eller en iPad och i Google play om du har en androidtelefon eller surfplatta.

För en iPhone behöver du ett appleID för att ladda hem appar. Det är viktigt att du sparar lösenordet och svar på säkerhetsfrågorna på ett säkert ställe.

Handledningen finns även på bibliotekets webb: bibliotek.vaggeryd.se/digitala-tips.

För att flytta appar trycker du med fingret på skärmen , håller kvar fingret och sedan drar appen till dit du vill ha den. Drar du en app ovanpå en annan bildar de en mapp till exempel att samla alla appar om resor eller film och TV. Mappar kan vara bra för att lägga ihop appar som används till ungefär samma sak. Håller du fingret kvar på en app i några sekunder får du upp en meny där du kan välja att flytta appen eller ta bort den helt. Det fungerar ungefär likadant oavsett mobiltelefon.

För att stänga av en app i en iPhone dubbelklickar du på knappen längst ner (eller drar sakta nerifrån och upp på en nyare iPhone). På en android klickar du på symbolen längst ner till vänster med tre lodräta streck. Sedan sveper du uppåt på skärmen för att stänga av appen. Det kan vara bra om en app krånglar eller har låst sig. Du kastar inte appen, utan stänger ner den, precis som krysset på ett program på datorn.

EKONOMI OCH HUSHÅLL

BANKID

För att kunna skaffa ett BankID måste du ha ett svenskt personnummer och vara kund i någon av de banker som ger ut BankID. Du skaffar BankID direkt via din bank. Beställningen skiljer sig lite åt mellan olika banker, du måste kontakta din bank för att skaffa bankID.

Appen laddar du hem gratis till din telefon. BankID används för att logga in på din digitala bank, på kivra, olika myndigheter och för att betala över internet eller via Swish. BankID går att ha på datorn, på mobilen eller på kort.

När du ska komma igång med BankID för första gången ska du gå via din internetbank.

1. Ladda ner BankID säkerhetsapp till din telefon/surfplatta.

2. Logga in på din internetbank och beställ Mobilt BankID

Det skiljer sig lite åt mellan olika banker. Följ anvisningarna för beställning av Mobilt BankID hos din internetbank.

Klicka på en länk som aktivirerar ditt BankID.

Läs mer här: bankid.com/privat/skaffa-bankid

Tänk på att aldrig använda ditt bankID om du inte är säker på vem som ringer. När du använder BankID står det alltid vem som du kopplar upp dig till.

Kivra

Kivra är en digital brevlåda och är säkrare än vanlig papperspost. I Kivra kan du samla viktiga dokument som post, fakturor, kvitton och uppladdade handlingar. Du kan även få deklarationen och vaccinationsbevis i Kivra. Du behöver ha ett BankID för att kunna använda Kivra. Det kostar ingenting att använda Kirva.

Läs mer här: kivra.se/sv/privat/sa-funkar-det

Swish

Swish är en app för att kunna betala med mobiltelefonen eller skicka pengar till en annan person. . Du behöver BankID för att kunna använda Swish.

Dubbelkolla alltid att namnet/företaget stämmer med vad du ska betala. Det syns tydligt när du ska betala vem du betalar till.

BUSS OCH TÅG

JLT & SJ

Jönköpings länstrafik använder appen JLT nya. I appen kan du köpa enkelbiljetter och periodbiljetter. Är du registrerad/har skapat ett konto kan du fylla på kundkassan.

I SJ: app kan du beställa resor och se tidtabeller.

I JLT-appen kan du betala med:

Swish, betalkort eller kundkassa (kräver registrering)

SJUKVÅRD: 1177 OCH BRA LIV NÄRA

1177 vårdguiden

För att kunna använda appen 1177 behöver du BankID. I appen kan du läsa din journal, se och förnya recept, få meddelanden från sjukvården, se provsvar, med mera.

BRA LIV NÄRA

Bra liv nära är regionens app för att kunna boka videosamtal med läkare som arbetar på någon av regionens vårdcentraler. Det kostar som ett vanligt läkarbesök och du får faktura hem. Där finns möjlighet att prata med sjuksköterska eller läkare även kvällar och helger.

ICE: IN CASE OF EMERGENCY

ICE används i händelse av nödsituation. ICE används internationellt. Det är numret till den person eller de personer som du vill att sjukvården ska ringa om du råkar ut för en olycka eller blir hastigt sjuk.

På bibliotekets hemsidan finns länkar till hur du lägger in nöd-nummer samt om hur du når dem på din telefon.

Bibliotek.vaggeryd.se/digitala-tips

Så här ser det ut i iPhone när du kan nå SOS eller nöd-nummer.

TITTA OCH LYSSNA

TV

SVT:s app är gratis. Här kan du titta på det mesta som går på någon av SVT:S kanaler och det finns även ett stort arkiv med äldre program. Övriga kanaler har också appar, där en del är reklamfinansierat och en del får man betala för, likaså behöver man skapa konto på flera av kanalerna för att kunna titta.

RADIO OCH PODDAR

I Sveriges radios app kan du lyssna på alla radioprogram när du vill. Det finns också ett stort arkiv av äldre program.

De flesta smarta telefoner och surfplattor har också egna appar för att lyssna på poddar. En podd är som radio, men du kan lyssna när du vill. Du kan även prenumerera på en podd för att inte missa nya avsnitt. Exempel på appar som man kan använda är:

YOUTUBE

Youtube är en app där du kan själv ladda upp filmklipp och titta på andras. Där finns även musik, dokumentärer och mycket mer. Youtube är gratis och reklamfinansierat, men du kan även betala för att slippa reklam.

STRÖMMAD/STREAMAD FILM

Strömmad eller stramad film är film du kan titta direkt via Internet i app, på tv eller i dator. Exempel på tjänster är Netflix, HBO, med mera. Du kan även titta på strömmad film via ditt lånekort genom att gå in på cineasterna.com,

välja Vaggeryds bibliotek och skriva in ditt lånekortsnummer, då kan du titta på film gratis.

6

E-BÖCKER OCH E-LJUDBÖCKER

Du kan ladda ner e-böcker till en läs/surfplatta eller telefon. Du kan låna e-böcker dygnet runt, så länge du har ditt lånekortsnummer och Internetuppkoppling. Böckerna finns alltid

tillgängliga och du behöver aldrig oroa dig för förseningsavgifter. Det går att låna om boken så många gånger du vill. Det finns en app till eljudböcker som heter Biblio och som är gratis. I den kan du ladda hem eljudböcker och eljudböcker gratis med ditt lånekort.

- Ladda hem appen Biblio till din surfplatta eller telefon, välj Vaggeryds 1. bibliotek
- 2. Skriv ditt lånekortsnummer. OBS! Det fungerar inte med personnummer. Lånekortnumret står på ditt lånekort. Det går också bra att logga in på bibliotek.vaggeryd.se, klicka på "Ditt bibliotekskonto". Längst upp står lånekortsnumret. Kopiera numret genom att högerklicka på numret och välj Kopiera.
- 3. Gå sedan in i appen igen, högerklicka och välj Klistra in.
- När du kommer in i appen kan du välja på att lyssna på ljudböcker el-4. ler läsa e-ljudböcker. E-ljudböcker har en blå symbol med hörlurar på medan e-böcker har en röd symbol med en bok på. Klicka på låna.

LEGIMUS

Legimus är en databas där du som har någon form av lässvårighet eller är synskadad kan få tillgång till talböcker genom att enkelt ladda hem till dator, telefon eller surfplatta. Inloggning får du via biblioteket. Hör av dig till biblioteket

LÄSA TIDNING DIGITALT

För att läsa tidningen i en app eller på webben behöver du ett abonnemang och en inloggning till en tidning eller till en tidskriftstjänst där du kan läsa flera tidningar och tidskrifter.

QR-KOD

QR-kod används för att enkelt komma till en webbsida. Öppna kameran i din telefon och håll mobilen över koden, som att du skulle ta ett kort på den. När telefonen har hittat koden får du upp en länk till en hemsida som du kan klicka på. Du kan också använda QR-kod för att exempelvis betala via Swish, för att slippa skriva in ett telefonnummer i mobilen. QR-koden på bilden kan du använda för att komma till

bibliotekets hemsida, där all den här informationen finns digitalt, samt med länkar och filmklipp.

DAGNYAPPEN

I Dagnyappen kan du träna på att använda Internet pch appar som exempelvis -Skicka ett mail, använda Mobilt BankID, köpa en kollektivtrafikresa och köpa en parkeringsbiljett.

SÄKER PÅ NÄTET

- Var noga med hur du använder och sparar dina lösenord
- Se till att alltid göra säkra betalningar
- Läs på vilka sidor du handlar ifrån.
- Var försiktig med trådlösa öppna nätverk.
- Stäng av bluetooth när du inte använder det.

Fler tips på appar och bra verktyg

Anteckningar/notes

Skriva anteckningar på telefonen

Videosamtal

På iPhone/iPad finns en app som heter facetime. Annars finns flera gratisprogram att ladda hem för att använda: Skype, whatsup, zoom, messenger, Jitsi meet, med mera.

Exempel på appar som följer med iPhone/iPAd

_	_								_					_
Des	Dessutom finns fler verktyg på mobilen som exempelvis:													
•	Miniräknare •				Kompass •			•	Kamera					
•	Mail •				•	Kalender •			•	Spel				
•	Röstinspelare				•	Väder •			•	Förstorare				
•	Stegräknare				•	Översättningsverktyg •				Siri/Google assistent				
•	Kartor			•	Ficklampa				(prata med din telefon)					
		S	0			Pay	D	8	0			ox oo		
		Smart Switch	Samsung Notes	PENUP	Galaxy Store	Samsung Pay	Bixby	Samsung Health	Hitta min mobil	Galaxy Themes	Samsung Members	Game Launcher		
			ංරිං	DeX		Pass	9	F	SMART	(\bigcirc	FREE		
		Samsung Global Goals	SmartThings	Samsung DeX	Samsung Cloud	Samsung Pass	Samsung Internet	Samsung Flow	Smart Call	Samsung Kids	Samsung Blockchain	Samsung Free		
		Samsung Health Monitor												

Exempel på appar som följer med Samsung

TESTA DIG SJÄLV!

- Ta reda på vad du behöver från din bank för att kunna använda BankID
- Ladda hem SVT:s app och och titta på seniorsurfarskolan. Där finns många bra filmer med tips på fler appar och tjänster i mobilen och på surfplattan.
- Ladda hem appen podcaster(iPhone/iPad) och lyssna på en podd.
- Leta efter Vaggeryds bibliotek på you tube.
- Ladda hem JLT:s app och ta reda på när nästa tåg går till Skillingaryd.
- Ladda hem Biblio-appen och lyssna på en ljudbok.
- Testa att komma in på QR-koden i häftet på sida 8.
- Ladda hem Dagnyappen.
- Översätt "var ligger biblioteket" på spanska
- Testa att använda ficklampan
- Ta fram en vägbeskrivning till Miliseum via en kartapp.
- Ta reda på hur du lägger in ICE på din egen telefon.
- Prova att läsa Jönköpingsposten via appen på iPaden.
- Prova att ha ett videosamtal med övriga i gruppen med appen Jitsi meet.
- Ta fram röstspelaren Siri och fråga hur högt Mount everest är.
- Skriv en anteckning i antecknings-appen

VÅRA BIBLIOTEK

VAGGERYD

Telefon: 0393-67 87 90 vaggeryds.bibliotek@vaggeryd.se

> Måndag kl.10-18 Tisdag kl.13-16 Onsdag kl.10-18 Torsdag kl.13-16 Fredag kl.10-14

Skillingaryd

Telefon: 0370– 67 81 01 skillingaryds.bibliotek@vaggeryd.se

Måndag kl.13-18 Tisdag stängt Onsdag kl. 10-13 Torsdag kl.13-18 Fredag kl.10-13

Нок

Telefon: 0393-67 83 56 hoks.bibliotek@vaggeryd.se Måndagar kl.15-18

Hagshult

hagshults.bibliotek@vaggeryd.se Onsdagar kl.16.30-18.30

Den här informationen samt bra filmklipp finns på bibliotekets webb: bibliotek.vaggeryd.se/digitala-tips

